

Revisionsplan för Nacka Kommun 2016

Beslutad 2016-04-13

Innehållsförteckning

1	Uppdrag och mål.....	3
1.1	Revisorernas uppdrag	3
1.2	Samordnad revision.....	4
1.3	Revisionens mål	4
1.4	Aktiviteter.....	4
2	Risk och väsentlighet	5
2.1	Revisionsinsatser och revisionsprojekt	5
2.1.1	Årlig granskning	5
2.2	Övergripande granskning av nämnder.....	6
2.3	Lekmannarevision i bolagen	10
2.4	Fördjupande granskningsprojekt och förstudier	10
2.4.1	Nacka bygger stad	10
2.4.2	Kompetensförsörjning	11
2.4.3	Pulsen Combine.....	11
2.4.4	Flyktningmottagandet.....	11
2.4.5	Tunnelbaneprojektet	12
2.4.6	Intern kontroll kopplat till tilläggsavtal och ÅTOR.....	12
2.4.7	Uppföljning av tidigare granskningar	12
2.5	Redovisningsrevision.....	12
2.6	Ansvarsprovningen	14
3	Revisorernas särskilda granskning.....	15
3.1	Särskild granskning av styrelse och nämnder	15
4	Kompetensutveckling och nätverk.....	16
5	Kommunikation.....	16
6	Kansliservice.....	16

Revisionsplan 2016 för Nacka kommun

Kommunrevisorernas uppgifter följer av kommunallag, god revisionsred i kommunal verksamhet (såsom den definieras av SKL och Skyrev) och revisionsreglemente. Revisionen syftar ytterst till att ge kommunfullmäktige underlag till ansvarsprövning av nämnder, styrelser och enskilda förtroendevalda.

I denna revisionsplan redovisas planerade revisionsinsatser och projekt för år 2016. Inriktningen baseras på revisorernas risk- och väsentlighetsanalys. Beslut om förändrad inriktning i granskningen kan bli aktuell utifrån händelser i kommunen som inte kan förutses samt förändringar i omvärlden.

Revisionen består av de förtroendevalda revisorerna och deras sakkunniga biträden. I Nacka kommun biträds revisorerna av Ernst & Young AB (EY).

1 Uppdrag och mål

1.1 Revisorernas uppdrag

Revisorerna prövar om:

- ◆ verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt
- ◆ räkenskaperna är rättvisande
- ◆ den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig

För att kunna ge underlag till kommunfullmäktiges ansvarsprövning granskar revisorerna årligen all verksamhet som bedrivs inom nämnders och styrelser verksamhetsområden. Med all verksamhet avses styrelser och nämnders olika verksamheter som utförs inom deras verksamhetsområden såväl i egen regi som av externa utförare. Det avser också styrelser och nämnders aktiviteter och verksamheter på ett övergripande plan samt ur ett kommun-koncernperspektiv.

Granskningen av styrelser och nämnders styrning och interna kontroll är central, särskilt i situationer där organisation och utförandeformer varierar och förändras över tiden.

Delårsrapport och årsredovisning, inklusive den sammanställda redovisningen, granskas årligen. Revisorerna ska även bedöma om resultaten i delårsrapporten och årsredovisningen är förenliga med de mål fullmäktige beslutat om i budgeten och planen för ekonomin. Revisorerna ska skriftligen uttala sig om detta, dels i uttalande över delårsrapporten och dels i revisionsberättelsen.

Revisionen granskar också kommunens samlade verksamhet i förvaltning och bolag ur ett övergripande ägar- och styrperspektiv. Kommunstyrelsens uppsikt är av central betydelse i ägarstyrningen och förvaltningskontrollen och därmed också för revisorernas granskning.

Revisorernas bedömning lämnas i revisionsberättelsen och fortlöpande under året i revisionskrivelser.

1.2 Samordnad revision

Samordnad revision mellan kommunförvaltningen och dess bolag är ett viktigt instrument för ägarens, d v s kommunfullmäktiges, kontroll och uppföljning. Vid sidan av den revision som enligt Aktiebolagslagen görs av yrkesrevisorer i bolagen ska också de förtroendevalda revisorerna granska verksamheten. I den rollen är de förtroendevalda revisorerna lekmannarevisorer enligt aktiebolagslagens regelverk. Den samordnade revisionen ger förutsättningar att bedöma hur kommunen arbetar med ägarstyrning och förvaltningskontroll. Granskningen sker utifrån ett övergripande ägar-/ styrperspektiv där ägardirektiven utgör en väsentlig grund för granskningen.

Lekmannarevisorernas uppgift i de kommunala bolagen är att granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om den interna kontrollen är tillräcklig samt om anvisningar från årsstämman följts. Granskningen ska ske enligt god sed och resultera i en granskningsrapport med tillhörande granskningsredogörelse som presenteras för årsstämman via respektive bolags styrelse. Granskningsrapporten ska även fogas till revisionsberättelsen avseende Nacka kommun.

1.3 Revisionens mål

Revisionens övergripande mål är att verka för att fullmäktiges mål och uppdrag fullföljs. Insatserna ska präglas av en god dialog med kommunens politiska och administrativa ledning samt av en stödjande och förebyggande revisionsprocess.

Målen i granskningen är att:

- ◆ Genomföra revisionsinsatser med en hög kvalitet som bidrar till förbättringar och en ökad effektivitet i Nacka kommuns verksamhet.
- ◆ Använda de tilldelade resurserna så effektivt som möjligt.
- ◆ Leva upp till god revisionssed i kommunal verksamhet och till kommunallagens intentioner.

1.4 Aktiviteter

Aktiviteter för att uppnå målen:

- ◆ Kontinuerlig kommunikation med och avrapportering till kommunfullmäktiges presidium. Vid minst två tillfällen per år informeras hela kommunfullmäktige om revisionens arbete.
- ◆ Möten med styrelse/nämnder och tjänstemän som ett led i en öppen dialog och med syfte att revisionen ska verka stödjande och förebyggande.
- ◆ Löpande följa kommunens utveckling genom att ta del av lägesrapporter och prognoser för verksamhet och ekonomi.
- ◆ Genomföra fördjupande granskningar baserade på relevanta väsentlighets- och riskanalyser som grund för ansvarsprövningen, men som också är till nytta i nämndernas kontinuerliga förbättringsarbete.

2 Risk och väsentlighet

Grunden för uppdraget och den planerade revisionsinriktningen är en väsentlighets- och riskbedömning som revisorerna genomfört. Denna tar sin utgångspunkt i dels förändringar i omvärlden, dels den aktuella situationen i Nacka kommun och fullmäktiges mål/uppdrag. Iakttagelser från tidigare års revisionsgranskningar och revisionens möten med styrelse/ nämnder har beaktats.

Väsentlighets- och riskanalysen görs i samverkan mellan de förtroendevalda revisorerna och EY. De förtroendevalda revisorerna beslutar om vilka fördjupade granskningar som ska göras samt inriktning och omfattning av dessa. I sin bedömning har revisorerna beaktat riskernas väsentlighet och revisionsrisken, dvs. risken för att revisorerna gör felaktiga uttalanden i revisionsberättelsen eller inte förmår lyfta fram väsentliga förhållanden som har betydelse för ansvarsprövningen.

För att minska revisionsrisken inriktas insatserna på att granska verksamhetens styrning och ledning. I detta innefattas bland annat styrelsens/nämndens förmåga att hantera risker och förändrade/ökade åtaganden/behov i verksamheten samt styrning med syfte att uppnå en ekonomi i balans och god ekonomisk hushållning.

Till detta ska läggas att revisionen granskar på vilket sätt styrelse och nämnder tar ansvar för den politiska styrningen i förhållande till den verkställande förvaltningen/ tjänstemannaorganisationen. Granskningen avser även hur styrelser och nämnder säkerställer att beslut som fattas bygger på kvalitetssäkrat beslutsunderlag.

Kommunens omfattande investeringsplaner kräver väl utvecklade strategier, kontinuerligt uppdaterade riskanalyser och underbyggda beslutsunderlag. Bland annat gäller detta områdena planarbete, kompetensförsörjning och finansiering. Det ställer höga krav på kommunstyrelsen och de ansvariga nämnderna, gällande bland annat en god projekthantering, inbördes information och dialog, liksom information och dialog med olika aktörer i kommunen och med ett snabbt växande antal medborgare.

2.1 Revisionsinsatser och revisionsprojekt

Revisionen ska årligen granska all verksamhet. Den årliga granskningen sker genom såväl övergripande som grundläggande granskning samt fördjupade granskningar.

2.1.1 Årlig granskning

Den årliga granskningen bygger på en kombination av olika metoder och tillvägagångssätt för att granska verksamheten med syfte att bedöma om nämnder och styrelser har en tillfredsställande styrning och intern kontroll. Den genomförs genom att fortlöpande ta del av relevanta skriftliga dokument t.ex. mål- och styrdokument, protokoll och övriga handlingar samt genom möten med nämnder/verksamhet i samband med revisionsplanerade besök eller verksamhetsbesök (*övergripande granskning*).

1. Vidare granskas nämndernas interna kontroll, delårsbokslut och årsredovisning (*grundläggande granskning*). Därutöver genomförs *fördjupade granskningar* utifrån risk- och väsentlighetsbedömningen samt erfarenheterna från den övergripande och grundläggande granskningen. *Löpande granskning av grundläggande dokument*.

Utgångspunkten för granskningen är de mål och uppdrag som fullmäktige givit kommunstyrelse och nämnder. Granskningen ska ge svar på hur styrelsen/nämnder mottar, genomför och återredovisar mål och uppdrag.

Den årliga granskningen omfattar flera steg och genomförs löpande under revisionsåret med hjälp av:

2. Årlig väsentlighets- och riskanalys

- mål- och budgetdokument
- ekonomi- och verksamhetsrapporter, delårsrapporter och bokslut
- riktlinjer
- beslutsunderlag och protokoll
- beskrivning av internkontrollsystem
- beskrivning av redovisningssystem
- delegationsordning

3. Kommunikation med den verksamhet som granskas i samband med:

- genomförda granskningsinsatser
- särskilda överläggningar i samband med revisionens sammanträden

4. Möten med nämnder/verksamhet genom:

- Frågor och dialog med inbjudna företrädare från de nämnder/verksamheter som prioriteras under året.

5. Granskning av delårsrapport, intern kontroll kopplat till räkenskaperna samt årsredovisning

- Genomförs med utgångspunkt i en väsentlighets- och riskanalys.

6. Bedömning om ansvarig nämnd/styrelse skapat förutsättningar för tillräcklig styrning och uppföljning samt om relevanta interkontrollsystem finns och fungerar tillfredsställande.

2.2 Övergripande granskning av nämnder

Kommunallagens krav på årlig granskning av all verksamhet genomförs genom en dialog med företrädare för styrelse/nämnd och verksamheten. De revisionsfrågor som revisionen för dialog kring förbereds och översänds till berörd styrelse/nämnd innan mötena genomförs. Under 2016 planeras möten med bl.a.

- Kommunstyrelsen
- Arbets- och företagsnämnden
- Miljö- och stadsbyggnadsnämnden
- Överförmyndarnämnden

Vid mötena ställs ett antal generella och specifika frågor till nämnderna. I vissa fall kompletteras dessa med fördjupade granskningar. De specifika frågorna fastställs vid revisionsmöte innan frågorna sänds till de inbjudna. Även tjänstemän i ledande befattning kan bjudas in till revisorernas möten för att informera om förhållanden av intresse för revisionen. För 2016 planeras bl a tjänstemän bjudas in för att informera om internrevision, arbete med muta och bestickning samt upphandling.

Exempel på generella frågor:

- ▶ Bedömning av verksamhetens måluppfyllelse och ekonomiska resultat.
- ▶ Hur arbetar nämnden med intern styrning och kontroll (inkl. riskbedömningar, åtgärdsplaner och uppföljning)? I frågan ingår även uppföljning av risk för oegentligheter såsom mutor, bestickning och bedrägeri.
- ▶ Finns det en tydlighet i den politiska styrningen i förhållande till den verkställande förvaltningen/tjänstemannaorganisationen?
- ▶ Hur följs privata utförare/entreprenörer upp och vilka krav på åtgärder ställs?
- ▶ Hur säkerställer styrelse/nämnd att verksamheternas mätning, bedömning och återrapportering av måluppfyllelse grundar sig på relevanta mått och tillförlitliga mätningar?
- ▶ Vilken är nämndens syn på verksamhetens kompetensförsörjning, kompetensbehov och säkerställande av kompetens?
- ▶ Hur följs avtalstroheten upp kopplat till leverantörsavtal?
- ▶ Vilken bedömning gör styrelsen/nämnden av effekter av ökat flyktingmottagande och vilka strategier finns kopplat till detta?

Nämndspecifika revisionsfrågor inför 2016:

Kommunstyrelsen

- ▶ Nacka bygger stad – styrning, kontroll och uppföljning. Bl a strategier, riskbedömningar, beslutsprocesser och beslutsunderlag.
- ▶ Tunnelbaneprojektet – uppdaterade riskanalyser, kalkyler och intressebevakning.
- ▶ Vilken är Kommunstyrelsens strategi när det gäller ökade låneskulder – finanshantering?
- ▶ Har kommunstyrelsen en kompetensförsörjningsstrategi för kommunen och hur säkerställer KS att detta verkställs?
- ▶ Hur säkerställer styrelsen att verksamheternas mätning, bedömning och återrapportering av måluppfyllelse grundar sig på relevanta mått och tillförlitliga mätningar?
- ▶ Hur ser kommunens analys av och anpassning till nya förutsättningar pga utjämningsystemet ut?
- ▶ Strategier vad gäller flyktingmottagandet i Nacka kommun?
- ▶ Planering för bolagisering av VA-verksamheter.
- ▶ Lokalförsörjningsstrategier för framtiden?
- ▶ Upplever politiker och tjänstemän att organisationen är ändamålsenlig?

Förbundsverksamheter

- ▶ Brandförsvaret och Käppalaförbundet– avtal, styrning och uppföljning.

Arbets- och företagsnämnden

- ▶ Styrning, uppföljning och kontroll vad gäller flyktingmottagandet i Nacka kommun?
- ▶ Styrning, uppföljning och kontroll vad gäller SFI-verksamheten?

- ▶ Samverkan med privata aktörer enligt reglemente för att identifiera arbeten. Hur går detta till i praktiken? Strategier, genomförande, uppföljning och resultat?
- ▶ Hur sker samverkan med försäkringskassan, Af, skola m.fl.?
- ▶ Hur bevakar nämnden turerna kring Kompetensutvecklingsinstitutet?
- ▶ Feriearbeten; hur arbetar man med detta för ungdomar? Krav enligt reglementet?
- ▶ Uppföljning av ungdomar 16-19 år som varken bedriver studier eller arbetar.

Fritidsnämnden

- ▶ Underhåll av lokaler?
- ▶ Fungerar verksamheterna ändamålsenligt?
- ▶ Uppföljning av hantering och kontroll av föreningsbidrag?
- ▶ Samverkansförhållande med fastighetskontoret.
- ▶ Hur fungerar arbetet med att balansera mellan pojkar och flickors möjligheter att utöva fritidsaktiviteter?

Kulturnämnden

- ▶ Fortsatt uppföljning av HAMN
- ▶ Kontroll och underhåll av konst
- ▶ Hur säkerställs att i budgeten avsatta resurser fullt ut kan användas av biblioteken?
- ▶ Nämndens medverkan i utbyggnaden av Nacka?

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

- ▶ Hur säkerställs att beslut som fattas på delegation fattas regelrätt? Kontroll tillräcklig?
- ▶ Hur fungerar samverkan med andra nämnder, bl a Natur- och trafiknämnden?
- ▶ Hur genomförs den interna kontrollen med riskanalyser inom MSNs olika verksamhetsområden, planenheten, bygglovenheten och miljöenheten
- ▶ Löpande uppföljning av nyttjandet av konsulter och utvärdering av deras arbete.

Natur- och trafiknämnden

- ▶ VA-plan och kapacitetsproblem. Har nämnden kontroll över underhållsbehovet?
- ▶ Hur ska VA-verksamheten finansieras? Finns planer?
- ▶ Hur fungerar samverkan med andra nämnder, bl a MSN?
- ▶ Beskriv analyser av behov inför den planerade befolkningstillväxten?
- ▶ Hur görs bedömningar av ökade driftskostnader i samband med nya tunnlår, kajer etc?
- ▶ Hur ser process ut för att styra och följa upp entreprenörer som på uppdrag av kommunen sköter verksamhet i reservaten?
- ▶ Hur säkerställs en korrekt särredovisning av VA-verksamheten?
- ▶ Österviks återvinningscentral och kostnadsansvar för fördyring.

Socialnämnden

- ▶ Hur arbetar nämnden för att stärka ekonomistyrningen?

- ▶ Hur bedömer nämnden riskläget i sin verksamhet kopplat till ökade behov av nämndens verksamhet? (ökad droganvändning, ökad psykisk ohälsa osv)
- ▶ Hur fortlöper arbetet med att ta fram ett ledningssystem för kvalitet? (lagkrav sedan 2011)
- ▶ Hur bedrivs verksamhet utifrån lotterilagen, alkohollagen, lagen om anordnande av visst automatspel, tobakslagen och lag om handel med vissa läkemedel?
- ▶ Kan nämnden möta behovet hos ensamkommande flyktingbarn i form av familjehem, HVB-hem och andra insatser?
- ▶ Placeringar i boenden. Styrning, uppföljning, kontroll. Verksamhet och ekonomi?
- ▶ Uppföljning av avtal med utförare? Vilka riktlinjer finns och vilken uppföljning och kontroll sker? Vad styrs i avtalen?
- ▶ Vilka riskanalyser finns kopplat till införandet av nya systemet Pulsen Combine (ekonomiska och verksamhetsmässiga)?

Utbildningsnämnden

- ▶ Hur säkerställs att resurserna kommer eleverna till del utifrån de politiska intentionerna? (satsningar på elever med behov av stöd)
- ▶ Vidtas ändamålsenliga åtgärder för att hantera problemet med hemmasittare?
- ▶ Vilka analyser och åtgärder vidtas kopplat till skillnader i resultat mellan skolorna?
- ▶ Är styrsystemet kopplat till de vetenskapliga rön som finns vad gäller metoder för goda resultat i skolan?
- ▶ Vilka konsekvenser får det med hög prioritering av att tillgodose förstahandsvalet för eleverna?
- ▶ Hur arbetar nämnden med att leva upp till kraven på Elevhälsan som infördes i nya skollagen 2011? (alla elever ska ha tillgång till läkare/psykolog/kurator samt specialpedagogisk kompetens)
- ▶ Hur arbetar nämnden för att leva upp till krav i nya skollagen om att alla skolor ska ha tillgång till skolbibliotek?

Valnämnden

- ▶ Hur är Valnämndens arbete upplagt och organiserat över fyraårsperioden?
- ▶ Finns en strategi för att på ett tillfredsställande sätt genomföra val 2018 med den växande befolkningen? (fler valdistrikt, lokaler mm)?
- ▶ Åtgärder kopplat till brister som identifierades i valet 2014, bl a vad gäller rekrytering av valförrättare, valförrättares arbetsförhållanden, etc.
- ▶ Hur sker information om att det finns möjlighet att få stöd för personer som har svårt att själva ta sig till vallokalen?

Äldrenämnden

- ▶ Hur tillvaratar nämnden resultatet från revisionens granskning av hemtjänsten 2014?
- ▶ Styrning och kontroll vad gäller systemet Pulsen Combine?
- ▶ Läkemedelshantering vid äldreboenden. Är läkemedelshanteringen kvalitetsssäkrad?
- ▶ Hur arbetar nämnden med att leva upp till ökade krav inom exempelvis demensvården från och med 2015?

Överförmyndarnämnden

- ▶ Hur säkras tillgången till gode män/förvaltare till ensamkommande flyktingbarn?
- ▶ Hur arbetar nämnden med uppföljning och omprövning av gode män/förvaltare?
- ▶ Intern kontroll kopplat till årsräkningar?
- ▶ Hur arbetar nämnden med riskanalyser?
- ▶ Hur arbetar nämnden med utbildning av gode män?
- ▶ Antal med behov av god man/förvaltare som hanteras av företag och anledning till detta?

2.3 Lekmannarevision i bolagen

Revisorerna planerar att under året besöka Nacka Energi AB och Nysätra Fastighets AB.

Exempel på frågor som är viktiga att följa upp:

- Styrning och uppföljning av Saltsjö Pir AB?
- Nacka Energi AB – investeringar i ny inmatning. Finansiering.
- Nysätra Fastighets AB – strategier och utveckling.

Fördjupningsgranskningar från tidigare år kommer att följas upp.

2.4 Fördjupande granskningsprojekt och förstudier

I det följande redovisas de granskningsinsatser som prioriterats utifrån revisorernas bedömning av risk och väsentlighet.

2.4.1 Nacka bygger stad

I 2013 års Stockholmsförhandling träffades en överenskommelse om fyra nya tunnelbanesträckningar och 78 000 bostäder. Parterna är Stockholms läns landsting, Stockholms stad, Nacka kommun, Solna stad och Järfälla kommun.

I Nacka kommun ska närmare 14 000 bostäder och 10 000 arbetsplatser byggas på västra Sicklaön till 2030. För att klara åtagandet måste arbetet involvera flera aktörer inom kommunen, genomföras med rätt kompetens, samordnas och drivas med ett högt tempo.

Utmaningen för Nacka kommun är att genomföra "bygga stadprojektet" och samtidigt ha en tillräcklig kontroll av de risker som är förenade med processen. För Nacka kommuns del är det av väsentlig betydelse att "Nacka bygger stad" kan genomföras på ett ändamålsenligt sätt, vilket bl.a. förutsätter att väsentliga risker identifieras och hanteras.

Mot bakgrund av ovanstående har revisorerna i sin riskbedömning identifierat processen "Nacka bygger stad" som ett väsentligt område för granskning.

Det övergripande syftet med granskningen är att bedöma om det finns en ändamålsenlig process för Nacka bygger stad. I granskningen utvärderas den interna kontrollen.

Granskningen genomförs i två steg. I steg 1 sker en kartläggning. Utifrån den beslutar revisionen fördjupade granskningar.

2.4.2 Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjning är ett samlingsbegrepp för personalförsörjning och kompetensutveckling. Tillgången till rätt kompetens är en strategisk fråga för kommunen, då den påverkar möjligheten att leva upp till givna uppdrag och krav som ställs enligt lagstiftning. Kompetensförsörjning är en utmaning för merparten av landets kommuner och därför en prioriterad fråga för SKL sedan ett antal år. Genom tillväxt och ökat flyktingmottagande har Nacka kommun en snabb befolkningsutveckling. Efterfrågan på tjänster som produceras eller förmedlas av kommunen ökar i samma takt. Inom många kompetensområden föreligger stort behov av arbetskraft, inte minst inom områden som berör skola, samhällsplanering och omsorg.

Mot bakgrund av detta har revisorerna i sin risk- och väsentlighetsanalys identifierat kompetensförsörjning som ett område för granskning.

Syftet med granskningen är att analysera och bedöma om de strategier, processer och rutiner som kommunen använder för att säkerställa kommunens kort- och långsiktiga behov av kompetensförsörjning.

2.4.3 Pulsen Combine

Föregående år granskades projektet Pulsen på en övergripande nivå. I granskningen noterades allvarliga brister inom flera områden.

Under 2016 kommer revisionen att följa upp hur berörda styrelser och nämnder vidtar åtgärder kopplat till de brister som noterades i granskningen 2015.

Revisionen planerar också för att senare genomföra en granskning på användarnivå. Bl a granskas hur arbetsledningen säkerställer att personer som skall arbeta med systemet som personal i kommunen eller anordnare/brukare får tillräcklig utbildning/vägledning i systemet. Vidare granskas hur rättssäkerhet och effektivitet säkerställs.

En viktig fråga för granskning är också om det går att ta ut ändamålsenliga rapporter och statistik ur systemet för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheterna.

2.4.4 Flyktingmottagandet

Sverige har det senaste året tagit emot många flyktingar och även om ökningen inte är lika omfattande som under hösten 2015 försätter ökningen av antalet nyanlända under innevarande år till följd av situationen i delar av vår omvärld. Att ge nyanlända förutsättningar att etablera sig är en stor utmaning som engagerar flera aktörer, både inom och utanför kommunen. För att stödet ska vara effektivt ställs stora krav på systematisk styrning och samverkan.

Mot bakgrund i detta har revisorerna i sin risk- och väsentlighetsanalys identifierat styrning och uppföljning av flyktingmottagandet som ett område för granskning.

Syftet med granskningen är att bedöma om kommunen har en ändamålsenlig styrning och uppföljning samt väl fungerande rutiner avseende arbete med flyktingmottagande samt om det finns väl fungerande samarbete mellan de aktörer som har till uppgift att ge flyktingar stöd för att etablera sig i samhället.

2.4.5 Tunnelbaneprojektet

En kartläggning genomförs om hur kommunen följer upp utvecklingen av projektet för Nackas del vad gäller ekonomin. (Exempelvis index, kostnadsfördyringar, investeringar utöver de 850 mkr (ex busstation etc). Vilken rapportering sker i KS respektive KSSU samt vad är delegerat till tjänstemän?

2.4.6 Intern kontroll kopplat till tilläggsavtal och ÄTOR

En granskning sker av den interna kontrollen kopplat till tilläggsavtal och ÄTOR som sker i förhållande till Nacka kommuns leverantörer. Granskningen omfattar en genomgång och bedömning av styrdokument inom området samt stickprovsvis granskning av efterlevnad av regelverken.

2.4.7 Uppföljning av tidigare granskningar

Följande granskningar som genomförts år 2014 och 2015 följs upp.

- Hemtjänsten
- Pulsen Combine

2.5 Redovisningsrevision

Intern kontroll

Revisorernas kunskap och kontinuerliga uppdatering av hur den interna kontrollen fungerar i en organisation och nivån på densamma är en av hörnstenarna vid genomförande av revisionsuppdrag. Granskningen syftar till att bedöma om organisationen är ändamålsenlig och fungerar tillfredsställande.

Revisionens mål är att verka för korrekt redovisning, god ordning, tillfredsställande säkerhet och hög effektivitet i kommunens verksamhet.

Varje nämnd/styrelse är enligt kommunallagen skyldig att tillse att en tillräcklig styrning och kontroll finns och att verksamheten systematiskt följs upp och utvärderas. Nämnderna har således ansvar för att finna former för en god kontroll och säkra ändamålsenliga rutiner för både huvud- och stödprocesser inom kommunens verksamhet. För varje ansvarsområde alternativt process/ rutin bör det finnas klarlagt vilka krav och uppföljning som gäller för intern kontroll samt vilka kontrollmål som finns inbyggt i rutinerna.

Inom ramen för granskningen av korrekt redovisning ingår att granska och utvärdera kommunens rutiner och interna kontroll kopplat till redovisningsprocesser.

Granskningen har fortsatt tyngdpunkt på pensionsredovisning och exploateringsredovisning innefattande granskning av rutiner och intern kontroll inom detta område. Granskningen omfattar i övrigt främst kommunens övergripande styrning och uppföljning av intern kontroll och rutiner för hantering av löner, leverantörsfakturor, kundfakturor, materiella anläggningstillgångar, momsredovisning, bokslutsprocess, kommunalrådets omkostnadskonton, attes-

ter, redovisning av sociala avgifter, källskatt etc. I granskningen ingår också test av att rutiner och den interna kontrollen fungerar.

Granskning av delårsrapporten

Granskningen innebär en översiktlig granskning av delårsbokslutet. Syftet är att bedöma om delårsbokslutet håller en tillfredsställande kvalitet och om det är upprättat i enlighet med god redovisningssed. Granskningen innefattar också en bedömning av mål och måluppfyllelse. Syftet är också att på ett tidigt stadium identifiera eventuella väsentliga revisionsnoteringar inför årsbokslutet. Revisorerna ska lämna ett uttalande till fullmäktige som underlag för fullmäktiges behandling av delårsbokslutet.

Sedan 2014 finns en särskild rekommendation från Rådet för kommunal redovisning som reglerar minimikraven i en kommuns delårsrapport. Granskningen omfattar en genomgång av att Nacka kommuns delårsrapport uppfyller kraven i rekommendationen.

Granskning av kommunens bokslut, koncernbokslut och årsredovisning

Granskning genomförs av dels årsredovisningen med förvaltningsberättelse, verksamhetsredovisning, balans- och resultaträkningar, finansieringsanalys, dels koncernredovisning med däri ingående verksamhetsredovisning, balans- och resultaträkningar, finansieringsanalys samt noter. Ställning tas till relevansen i boksluten. I granskningen av årsbokslutet vägs de överväganden och bedömningar in som gjorts vid den löpande granskningen och granskningen av delårsrapporten. Kommunens metoder för framtagande av årsbokslut bedöms och hur anvisningar tillämpats.

2.6 Ansvarsprövningen

Vid ansvarsprövningen ska revisorerna enligt god revisionssed beakta:

- ◆ Bristande måluppfyllelse, ohörsamhet till mål och riktlinjer fastställda av fullmäktige eller i föreskrifter
- ◆ Bristande styrning, ledning, uppföljning och kontroll
- ◆ Förtroendeskada eller annan immateriell skada
- ◆ Ekonomisk skada
- ◆ Obehörigt beslutsfattande
- ◆ Icke lagenlig verksamhet, brottslig gärning
- ◆ Otillräcklig beredning av ärenden
- ◆ Ej rättvisande redovisning

3 Revisorernas särskilda granskning

3.1 Särskild granskning av styrelse och nämnder

För att leva upp till kraven på granskning av all verksamhet utför de förtroendevalda revisorerna - utöver den granskning som utförs av sakkunnigt biträde- fortlöpande riktad granskning av det som sker i kommunstyrelsen, dess utskott samt nämnderna.

Revisorerna har sinsemellan fördelat ansvaret för bevakning enligt följande.

Verksamhet	Ansvarig
Arbets- och företagsnämnden	Yvonne Wessman
Fritidsnämnden	Stefan Herczfeld
Kommunstyrelsen	Samtliga
Kommunstyrelsens arbetsutskott	Birgitta Westman Ingegerd Thorngren
Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott	Yvonne Wessman Ingegerd Thorngren
Kommunstyrelsens verksamhetsutskott	Lars Berglund Kerstin Malmström
Kulturnämnden	Kerstin Malmström
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	Dan Johansson
Natur- och trafiknämnden	Henrik Sundström
Socialnämnden	Birgitta Westman
Utbildningsnämnden	Lars Berglund
Valnämnden	Dan Johansson
Äldrenämnden	Stefan Herczfeld
Överförmyndarnämnden	Henrik Sundström

I den löpande bevakningen ingår att:

- ◆ följa och informera sig om kommunens verksamheter, i synnerhet verksamheten inom bevakningsområdet samt att övergripande rapportera om väsentliga iakttagelser från nämnder/protokollsläsning,
- ◆ ge uppslag till fördjupade granskningar,
- ◆ ge signaler om vad som kan lyftas fram som angelägna revisionskommentarer i delårsrapport och bokslutsgranskning,
- ◆ ge uppslag till nämnd- och verksamhetsträffar.

4 Kompetensutveckling och nätverk

Med den snabba utvecklingstakt som råder i kommunal verksamhet och inom revisionen behöver de förtroendevalda revisorerna löpande utveckla sin kompetens. Detta sker genom deltagande i nätverk, regionalt och nationellt, i seminarier och konferenser samt genom riktade utbildningsinsatser och studiebesök. Revisionen får löpande inbjudningar till diverse seminarier och konferenser. Prioritering av dessa sker vid revisionens möten.

Det sakkunniga biträdet orienterar revisorerna löpande om nyheter och förändringar som, utifrån ett revisionsperspektiv, kan vara aktuella för Nacka kommun.

5 Kommunikation

Granskningen sker så långt möjligt i samarbete med dem som granskningen berör innan den formella kommunikationen och rapporteringen sker till ansvarig styrelse eller nämnd. Berörd nämnd/förvaltning ges tillfälle till faktagranskning innan rapport slutligt fastställs. För att få information om verksamheten tas initiativ till gemensamma möten mellan revisorerna och kommunstyrelsen/presidiet samt med nämnd/förvaltning.

Revisionsrapporterna hålls korta med fokus på väsentliga iakttagelser och förslag till förbättringsområden. Viss rapportering sker genom powerpointbilder. Ett Info-blad med en sammanfattning på en sida tas fram för varje rapport.

Revisionens iakttagelser kommuniceras via revisionsberättelse och verksamhetsberättelse till kommunfullmäktige samt revisionsrapporter jämte revisionsskrivelser till berörda nämnder/styrelser. Revisionsskrivelserna är revisorernas formella sätt att delge nämnder och styrelser vilka bedömningar revisorerna gör utifrån utförda granskningar eller andra aktiviteter. I skrivelserna tas vanligtvis upp både förbättringsförslag och markeringar av brister som bör åtgärdas. Nämnder/styrelser förutsätts återkomma till revisorerna med svar på det som tas upp i revisionsskrivelserna och underliggande granskning. Revisionen förmedlar även iakttagelser muntligt, t ex vid möten med presidier.

Kommunikation med kommunfullmäktige sker 2-3 gånger per år, där bland annat revisionens inriktning och revisionsprojekt stäms av samt revisionsberättelsen överlämnas. Revisionens rapporter och i förekommande fall revisionsskrivelser översänds löpande till kommunfullmäktige. Revisorerna har en stående punkt på kommunfullmäktiges föredragningslista för anmälan av revisionsskrivelser och rapporter mm.

6 Kansliservice

I den administrativa servicen som tillhandahålls av sakkunnigt biträde ingår medverkan i sammanträden, för- och efterarbete, arkivering med gallringsplan och övriga administrativa göromål samt möten med fullmäktiges presidium och styrelse/nämnder samt viss rådgivning.